

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2024)0038

Gensko spremenjena koruza MON 89034 × 1507 × NK603

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 26. novembra 2024 o Izvedbenem sklepu Komisije (EU) 2024/2628 o obnovitvi odobritve dajanja na trg proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MON 89034 × 1507 × NK603, so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (2024/2836(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Izvedbenega sklepa Komisije (EU) 2024/2628 o obnovitvi odobritve dajanja na trg proizvodov, ki vsebujejo gensko spremenjeno koruzo MON 89034 × 1507 × NK603, so iz nje sestavljeni ali proizvedeni, v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta¹,
- ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi² ter zlasti členov 11(3) in 23(3) Uredbe,
- ob upoštevanju glasovanja Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo iz člena 35 Uredbe (ES) št. 1829/2003, ki je potekalo 8. julija 2023 in na podlagi katerega mnenje ni bilo podano, ter glasovanja v odboru za pritožbe 3. septembra 2023, na podlagi katerega mnenje prav tako ni bilo podano,
- ob upoštevanju člena 11 Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije³,
- ob upoštevanju mnenja, ki ga je Evropska agencija za varnost hrane (EFSA) sprejela 13. marca 2024 in objavila 29. aprila 2024⁴,
- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij, s katerimi je nasprotoval odobritvi gensko

¹ UL L, 2024/2628, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/2628/oj.

² UL L 268, 18.10.2003, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj>.

³ UL L 55, 28.2.2002, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>.

⁴ Znanstveno mnenje odbora EFSA za gensko spremenjene organizme o oceni gensko spremenjene koruze MON 89034 × 1507 × NK603 za obnovitev odobritve v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 (dosje GMFF-2022-3670), strokovno glasilo agencije EFSA 22(4), leto 2024, 8716, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8716>.

- spremenjenih organizmov (GSO)¹,
- ob upoštevanju člena 115(2) in (3) Poslovnika,
 - ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane,
- A. ker sta 21. oktobra 2022 družba Corteva Agriscience Belgium BV s sedežem v Belgiji v imenu družbe Corteva Agriscience LLC s sedežem v Združenih državah Amerike ter družba Bayer Agriculture BV s sedežem v Belgiji v imenu družbe Bayer CropScience LP s sedežem v Združenih državah Amerike pri Komisiji vložili vlogo za obnovitev odobritve gensko spremenjene koruze MON 89034 × 1507 × NK603 (v nadaljnjem besedilu: gensko spremenjena koruza);
- B. ker je agencija EFSA 13. marca 2024 sprejela pozitivno mnenje in ga objavila 26. aprila 2024;
- C. ker gensko spremenjena koruza vsebuje gene, ki povzročajo odpornost na glifosat, ter proizvaja insekticidne beljakovine (v nadaljnjem besedilu: toksini Bt);

Neocenjenost komplementarnega herbicida

- D. ker je treba na podlagi Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 503/2013² oceniti, ali pričakovane kmetijske prakse vplivajo na izražanje preučevanih ciljev; ker je v skladu z omenjeno izvedbeno uredbo to še posebej pomembno pri rastlinah, ki so odporne proti herbicidom;
- E. ker je velika večina gensko spremenjenih kmetijskih rastlin gensko spremenjena tako, da so odporne na enega ali več „komplementarnih“ herbicidov, ki se lahko uporabljajo ves čas gojenja gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, ne da bi propadle, kar bi se sicer zgodilo s poljščinami, ki niso odporne proti herbicidom; ker je iz številnih študij razvidno, da se pri gojenju gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, odpornih proti herbicidom, uporabi več komplementarnih herbicidov, zlasti zaradi pojavljanja plevelov, odpornih proti herbicidom³;

¹ Parlament je v osmem zakonodajnem obdobju sprejel 36, v devetem pa 38 resolucij, v katerih je nasprotoval odobritvi GSO.

² Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 503/2013 z dne 3. aprila 2013 o vlogah za odobritev gensko spremenjenih živil in krme v skladu z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta in o spremembi uredb Komisije (ES) št. 641/2004 in (ES) št. 1981/2006 (UL L 157, 8.6.2013, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

³ Gl. na primer Schulz, R., Bub, S., Petschick, L. L., Stehle, S., Wolfram, J. (2021), Applied pesticide toxicity shifts to plant and nevertebrates, even in GM crops (Toksičnost uporabljenih pesticidov se prenese na rastline in nevretenčarje, tudi pri gensko spremenjenih kmetijskih rastlinah), *Science* 372(6537), str. 81–84, <https://doi.org/10.1126/science.abe1148>; Bonny, S., Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact (Modificirane poljščine, ki so odporne proti herbicidom, pleveli in herbicidi: pregled in vpliv, *Environmental Management*, januar 2016, 57(1), str. 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738>; in Benbrook, C.M., Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years

- F. ker gensko spremenjene kmetijske rastline, odporne proti herbicidom, kmete vežejo na sistem za zatiranje plevela, ki je v veliki meri ali celo povsem odvisen od herbicidov, in sicer tako, da se kmetom zaračuna premija za gensko spremenjena semena, kar se jim splača samo, če uporabljajo tudi komplementarne herbicide; ker bo večja odvisnost od komplementarnih herbicidov na kmetijah, ki gojijo gensko spremenjene kmetijske rastline, pospešila nastajanje in širjenje plevela, odpornega proti tem herbicidom, to pa bo sprožilo potrebo po še večji stalni uporabi herbicidov, kar vodi v začarani krog;
- G. ker bodo škodljivi učinki pretirane odvisnosti od herbicidov poslabšali zdravje tal, kakovost vode ter nadzemno in podzemno biotsko raznovrstnost, ta odvisnost pa bo privedla tudi do večje izpostavljenosti ljudi in živali herbicidom, po možnosti tudi zaradi povečanih količin njihovih ostankov na živilih in krmi;
- H. ker je agencija EFSA novembra 2015 ugotovila, da glifosat verjetno ni rakotvoren, Evropska agencija za kemikalije pa je marca 2017 sklenila, da njegova razvrstitev med rakotvorne snovi ni utemeljena; ker pa ga je po drugi strani Mednarodna agencija za raziskave raka, specializirana agencija Svetovne zdravstvene organizacije, leta 2015 razvrstila med snovi, ki pri ljudeh verjetno povzročajo raka; ker več najnovejših strokovno pregledanih znanstvenih študij potrjuje rakotvornost glifosata¹;
- I. ker velja, da ocenjevanje ostankov herbicidov in metabolitov na gensko spremenjenih rastlinah ne sodi na področje pristojnosti odbora EFSA za gensko spremenjene organizme in se zato v procesu odobritve gensko spremenjenih organizmov ne izvaja;

Odprta vprašanja v zvezi s toksini Bt

- J. ker so bili v številnih študijah opaženi stranski učinki izpostavljenosti toksinom Bt, ki lahko vplivajo na imunski sistem, ter se je ugotovilo, da imajo lahko nekateri toksini Bt adjuvantne lastnosti², kar pomeni, da lahko povečajo alergenost drugih beljakovin, s katerimi pridejo v stik;
- K. ker je znanstvena študija pokazala, da se toksičnost toksinov Bt lahko poveča tudi z interakcijo z ostanki škropljenja s herbicidi in da so potrebne nadaljnje študije kombiniranih učinkov zložb genskih elementov (gensko spremenjene kmetijske rastline, ki so bile spremenjene, da bi bile odporne proti herbicidom in bi proizvajale insekticide v obliki toksinov Bt)³; ker se kljub temu šteje, da ocenjevanje morebitne interakcije ostankov herbicidov in njihovih metabolitov s toksini Bt ne sodi na področje pristojnosti odbora agencije EFSA za gensko spremenjene organizme in se zato ne izvaja v okviru

(Učinek gensko spremenjenih poljščin na pesticide v ZDA – prvih šestnajst let), Environmental Sciences Europe, 28. september 2012, zvezek 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

¹ Glej na primer: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383574218300887>, <https://academic.oup.com/ije/advance-article/doi/10.1093/ije/dyz017/5382278>, <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0219610>, in <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6612199/>.

² Za podrobnosti gl. Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals (Pregled varnosti in bioloških učinkov toksinov Cry bakterije *Bacillus thuringiensis* na sesalce), Journal of Applied Toxicology, maj 2016, zvezek 36, št. 5, str. 630–648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>.

³ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub>

ocene tveganja;

Kmetijske rastline z genom Bt: učinki na neciljne organizme

- L. ker v nasprotju z uporabo insekticidov, pri katerih gre za izpostavljenost v času škropljenja in v omejenem času po škropljenju, uporaba gensko spremenjenih kmetijskih rastlin z genom Bt, odpornih proti škodljivcem, pomeni stalno izpostavljenost ciljnih in neciljnih organizmov toksinom Bt;
- M. ker domneve, da imajo toksini Bt samo en ciljni način delovanja, ni več mogoče imeti za pravilno in ker ni mogoče izključiti učinkov na neciljne organizme; ker se poroča o raznolikih učinkih na vse več neciljnih organizmov; ker je v nedavnem pregledu navedenih 39 strokovno pregledanih publikacij, v katerih so ugotovljeni precejšnji škodljivi učinki toksinov Bt na številne vrste zunaj predvidenega področja učinkovanja¹;

Pripombe držav članic in deležnikov

- N. ker so države članice v trimesečnem posvetovalnem obdobju agenciji EFSA predložile več kritičnih pripomb², tudi to, da seznam ustreznih študij, opredeljenih v pregledu literature vložnika, ni vključeval študij o usodi beljakovin Bt v okolju ali o možnih učinkih ostankov kmetijskih rastlin z genom Bt na neciljne organizme, čeprav take študije obstajajo;

Zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev na svetovni ravni in spoštovanje mednarodnih obveznosti Unije

- O. ker se v sklepih strateškega dialoga o prihodnosti kmetijstva v EU³ Komisijo poziva, naj ponovno oceni svoj pristop v zvezi z dostopom do trga za uvoz in izvoz agroživilskih proizvodov, saj razlike med standardi Unije in njenih trgovinskih partnerjev pomenijo velik izziv; ker so bili pravičnejši trgovinski odnosi na svetovni ravni, skladni s cilji za zdravo okolje, ena od glavnih zahtev kmetov na protestih v letih 2023 in 2024;
- P. ker je posebna poročevalka OZN o pravici do hrane v poročilu iz leta 2017 ugotovila, da imajo nevarni pesticidi katastrofalne posledice za zdravje, zlasti v državah v razvoju⁴; ker je cilj OZN za trajnostni razvoj 3.9 do leta 2030 občutno zmanjšati število primerov smrti in bolezni zaradi izpostavljenosti nevarnim kemikalijam ter

¹ Gl. na primer Hilbeck, A., Otto, M., Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment (Specifičnost in kombinirani učinki toksinov Cry bakterije *Bacillus thuringiensis* v oceni tveganja gensko spremenjenih organizmov), *Frontiers in Environmental Science*, 2015, 3:71, <https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071>.

² <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efs.2024.8716&file=efs28716-sup-0012-Annex8.pdf>

³ Strategic Dialogue on the Future of EU Agriculture - A shared prospect for farming and food in Europe (Strateški dialog o prihodnosti kmetijstva v EU – skupna perspektiva za kmetijstvo in prehrano v Evropi), september 2024, https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/171329ff-0f50-4fa5-946f-aea11032172e_en?filename=strategic-dialogue-report-2024_en.pdf.

⁴ <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3448-report-special-rapporteur-right-food>

onesnaženosti zraka, vode in tal;

- Q. ker Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost (v nadaljnjem besedilu: Kunminško-montrealski okvir), dogovorjen na 15. konferenci pogodbenic Konvencije Združenih narodov o biološki raznovrstnosti decembra 2022, vsebuje globalni cilj zmanjšanja tveganja pesticidov za vsaj 50 % do leta 2030¹;
- R. ker Uredba (ES) št. 1829/2003 določa, da gensko spremenjena živila in krma ne smejo imeti škodljivih učinkov na zdravje ljudi, zdravje živali ali okolje in da mora Komisija pri pripravi osnutka sklepa upoštevati vse ustrezne določbe prava Unije in druge upravičene dejavnike, pomembne za obravnavano zadevo; ker bi morali ti legitimni dejavniki zajemati tudi obveznosti Unije na podlagi ciljev OZN za trajnostni razvoj in Konvencije OZN o biološki raznovrstnosti;

Zmanjšanje odvisnosti od uvožene krme

- S. ker je eno od spoznanj, pridobljenih med koronavirusno krizo in sedanjo vojno v Ukrajini, to, da mora Unija nujno odpraviti odvisnost od nekaterih kritičnih surovin; ker je predsednica Komisije Ursula von der Leyen kandidata za komisarja Christopha Hansena v poslanici prosila, naj preuči načine za zmanjšanje uvoza kritičnih surovin²;

Nedemokratičen postopek odločanja

- T. ker je Evropski parlament v osmem zakonodajnem obdobju sprejel 36 resolucij, v katerih nasprotuje temu, da bi gensko spremenjene organizme, namenjene za živila in krmo, smeli dajati na trg (33 resolucij) ter da bi te organizme gojili v Uniji (tri resolucije); ker je v devetem zakonodajnem obdobju 38-krat nasprotoval dajanju gensko spremenjenih organizmov na trg;
 - U. ker je Komisija sama priznala demokratični primanjkljaj, odsotnost podpore držav članic in nasprotovanje Parlamenta, a vseeno še naprej sprejema odobritve za gensko spremenjene organizme;
 - V. ker ni treba spreminjati zakonodaje, da bi lahko Komisija zavrnila odobritev gensko spremenjenih organizmov, če v odboru za pritožbe odobritve ne podpre kvalificirana večina držav članic³;
 - W. ker Stalni odbor za rastline, živali, hrano in krmo iz člena 35 Uredbe (ES) št. 1829/2003 na podlagi glasovanja 8. julija 2024 ni sprejel mnenja, kar pomeni, da države članice odobritve niso podprle s kvalificirano večino; ker mnenje ni bilo sprejeto niti na podlagi glasovanja odbora za pritožbe 3. septembra 2024;
1. meni, da Izvedbeni sklep (EU) 2024/2628 presega izvedbena pooblastila, določena v Uredbi (ES) št. 1829/2003;
 2. meni, da Izvedbeni sklep (EU) 2024/2628 ni v skladu s pravom Unije, saj ni skladen s ciljem Uredbe (ES) št. 1829/2003, namreč da se v skladu s splošnimi načeli iz Uredbe

¹ <https://indicators.report/targets/3-9/>

² https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_sl

³ V skladu s členom 6(3) Uredbe (EU) št. 182/2011 lahko Komisija vlogo odobri tudi, če je v odboru za pritožbe ne podpre kvalificirana večina držav članic, vendar to ni nujno.

(ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta¹ omogoči visoka raven varstva življenja in zdravja ljudi, zdravja in zaščite živali ter okoljskih interesov in interesov potrošnikov v zvezi z gensko spremenjenimi živali in krmo, obenem pa zagotovi učinkovito delovanje notranjega trga;

3. poziva Komisijo, naj v pogajanjih o prostotrgovinskih sporazumih poskrbi za zблиžanje standardov med Unijo in njenimi partnericami, da bi izpolnili varnostne standarde Unije;
4. poziva Komisijo, naj razveljavi Izvedbeni sklep (EU) 2024/2628 in odboru predloži novega;
5. poziva Komisijo, naj ne odobri gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, odpornih proti herbicidom, saj je z njimi povezana intenzivnejša uporaba komplementarnih herbicidov, s tem pa tudi povečana tveganja za biotsko raznovrstnost, varnost hrane in zdravje delavcev, v skladu s pristopom „eno zdravje“;
6. glede tega poudarja, da odobritev uvoza katere koli gensko spremenjene rastline, ki je bila spremenjena tako, da je odporna proti herbicidom, za uporabo v živilih in krmi ni v skladu z mednarodnimi zavezami Unije, med drugim na podlagi ciljev OZN za trajnostni razvoj in Konvencije OZN o biološki raznovrstnosti, vključno z nedavno sprejetim Kunminško-montrealskim okvirom²;
7. pozdravlja, da je Komisija v pismu z dne 11. septembra 2020 poslancem vendarle priznala, da je treba pri odločitvah o odobritvi gensko spremenjenih organizmov upoštevati trajnostnost³; je globoko razočaran, ker Komisija še naprej dovoljuje uvoz gensko spremenjenih organizmov v Unijo, čeprav Parlament temu vedno znova nasprotuje in proti temu glasuje tudi večina držav članic;
8. znova poziva Komisijo, naj upošteva obveznosti, ki jih ima Unija po mednarodnih sporazumih, kot so Pariški sporazum o podnebnih spremembah, Konvencija OZN o biološki raznovrstnosti in cilji OZN za trajnostni razvoj; jo ponovno poziva, naj osnutkom izvedbenih aktov priloži obrazložiten memorandum, v katerem bo pojasnila, kako dani izvedbeni akt podpira načelo neškodovanja⁴;
9. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

¹ Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL L 31, 1.2.2002, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj>).

² Decembra 2022 je bil na 15. konferenci pogodbenic Konvencije Združenih narodov o biološki raznovrstnosti dosežen dogovor o svetovnem okviru za biotsko raznovrstnost, ki vključuje globalni cilj zmanjšanja tveganja pesticidov za vsaj 50 % do leta 2030 (gl.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_22_7834).

³ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

⁴ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru (UL C 270, 7.7.2021, str. 2), odstavek 102.